

Ցարական 10 բուրի, վեց ամբար 6 բուրի, երեք ամբար 3 բ. 60 կ. ամբար 1 բ., հաստով 5 կ. Բաժանորդ գրեմուն Թիֆլիսում միմյան խմբագրատանը:

Խմբագրության հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Норъ-Даръ“ կամ Tiflis. Rédaction „Nor-Dar“.

Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 6-ից մինչև 3-ը: Յայտարարությունները ընդունում են ամեն լեզուներով: Յայտարարությունները ըստ 15 կ., բնականների համար կրկնապատկի:

ՔՐՈՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Քրոնոլոգիա — Լուսինի: Քաջահայտական թերազգործություն: Անգրեյի օղակնաշարություն: Նամակ խմբագրություն: Թիֆլիսի 15-ին հուլիսի. — Ա. խաչկա: Քաղաքական. — Թիֆլիսի: Թիֆլիսի Գաղափարական: Խաչկա լուսինի: Զեյնապի 15-ին հուլիսի: Բանասիրական: — Աշխատանքի բարդական նշանակություն: Տեղեկատվություն: Ցատարական 15-ին հուլիսի:

ՔՐՈՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Հարաթ, յուլիս 12-ին, երկուշաբթի 11 և 30 բուլետեն երկաթուղու արտակարգ ճիւղերից գնացրով Բաթումից Թիֆլիս ժամանեց ճանապարհների հաղորդակցության միջոցով: Քաղաքի խորհրդական իշխան Մ. Ի. Թիֆլիս: Մինիստրին ուղեկցում էին անգրեյի կառավարող երկաթուղիների կառավարիչ ինժ. Վեդենկին, գնացրի ծառայողների կառավարիչ ինժ. Զայկիչը և այլք: Նորին պաշտոնախառնությունը ղեկավարելու նպատակով երկաթուղու կայարանն էին հաւաքում ճանապարհների հաղորդակցության պատկանող ծառայողները և տեղական պաշտոնական վարչությունները: Ներկայացրեցին Պ. Մինիստրին ուղեկցելու նախագի կառավարիչ Ստեփանովիչը, քաղաքագլխի պաշտոնակատար Իվանիկին և Ոստիկանապետի պաշտոնակատար Լոյսաձեն: Մինիստրը երկաթուղու կայարանից ճանապարհուց «Լեոգրան» հիւրանոցը, ուր և մնալով միմյան մի օր,

կիրակի, յուլիսի 13-ին, գլխերուան ժամը 11 և 30 բուլետեն արտակարգ գնացրով ուղևորուց Բորժոմ, որտեղից գնացավ Երևան: Արաթուհի: Արաթուհի: Թիֆլիսի վերադառնալիս, պ. մինիստրը գնալու Գորսի նոր շինուղի երկաթուղու գծի աշխատողներին ղեկավար, որից յետոյ Բաթումից գնացավ ճանապարհով Կուրդուրի Վաղդիկավազ:

Մայրաքաղաքի թերթերի տեսչով, արքայազատության մինիստրության մէջ Անգրեյի հոգիների բաժանման առթիւ եղած աշխատանքները շուտով կը վերջանան:

Գրական, յուլիսի 13-ին, աղետականների թատրոնում Թիֆլիսի ատաղձաբորժները ժողովուրդով համաձայնուցեցին մի օժանդակիչ ընկերություն հիմնել: Որոշուած է ընկերության կանոնադրութիւնը մշակել և առաջարկել ուր հարկն է ի հաստատութիւն: Անգրաժանական վճարը լինելու է 10 բուրի:

Մայրաքաղաքի թերթերի տեսչով գերմանական կայսեր և Ֆրանսիական հայրապետութեան նախագահի Ռուսիայ այցելու առթիւ արտասահմանեան շատ թերթեր արդէն Գետերուրդ են ուղարկել իրենց յատուկ թղթակիցները: Մայրաքաղաքը վաղաժամ ժամանած թղթակիցները առաջմ գիտում են Գետերուրդը և նրա շքեղակայքը:

Հարաթ, յուլիսի 12-ին, Անգրեյի կառավարող:

Մեծ երկաթուղու Թիֆլիս բերանցավ: Վերջում վախճանուած գնեքալէյտեանտ Դ. Բ. Տէր-Ասատուրովի մարմինը: Հանգուցեալի մարմինը երկաթուղու կայարանից տարուեցաւ Վանքի աւազ եկեղեցին, որի բակում և անփոփոխեցաւ: Նաւ Եղարկաւորութիւնը շատ անշուք էր: Ինչպէս մեզ հաղորդում են, ժողովուրդ շատ քիչ կար, երեք անտանիկ չողբերի պատճառով: Թեմիս ս. առաջնորդը կար:

Խմբագրութիւնս ստացել է Միսիթաբեան ուխտի միտքն հայր: Գործելով վարդ, Մէնէվիչեանի աշխատանքած «Գաղտնիքազարդ» բնական պատմութեան Ա. և Բ. հատորները: Ա. հատորը վերաբերում է կենդանաբանութեանը, Բ. հատորը — բուսաբանութեանը: Ինչպէս երևում է Գ. Գրիսի պատրիարքարանի ազգային կեդրոնական վարչութեան ուսումնական խորհրդի մի վստիկազրկի, որը կցուած է այս գրքերին, հայր Մէնէվիչեանի «Գաղտնիքազարդ» բնական պատմութիւնը» քրտամանայի գիրքուտոյց և օգտակար է ճանաչուած զի պիտոյ հայ մանկույն, ուստի և թոյլ է տրուած գործածելու ազգային վարժարանների մէջ: Հայր Մէնէվիչեանի այս աշխատութիւնը թերթերի իսկողնի նկատում է այն զուտ գիտական ջանասիրութեան արդիւնքը, որ յատուկ է Միսիթաբեան ուխտի միտքութեանն առհասարակ: Մի բան, որ առանձին արժէք է տալիս այս աշխատութեանը, այդ այն է, որ նրա մէջ կը գտնուէ կենդանաբանութեան և բուսաբանութեան վերաբերեալ բազ

մաթիւ հայերէն բառեր: Այս գրքերի տպագրութեան և նկարների մասին գաղափար տալու համար բուսական աւետիք, որ գրած տպագրուած են Վանքում, Միսիթաբեանի տպարանում: Մեր ստացած գրքերը փառակազմ են և խորանշնչելի: Կենդանաբանութեանը 4.25 ֆր. (1 բ. 85 կ.):

Ելի մի զոհ չտեսնուած շրջերի — Յուլիսի 9-ին, առաւօտեան, երկաթուղով Բաթումից Թիֆլիս ուղևորուող Գալուստեան ազգանունով մի մարդ անտանիկ շրջից մեռել է:

Գործիչ շահր առաջիկայ բժշկական XII համագումար ժողովին մասնակցելու համար ուղարկում է իւր պալատական բժշկին:

Յուլիսեան անտանիկ շրջերը շարունակում են Թիֆլիսում: Գրական, յուլիսի 13-ին երկուշաբթի խիստ անձրև տեղաց, որը որոտումներից յետոյ միառժամանակ գաղափար և յետոյ շարունակեց մինչև երկուշաբթի ժամը 11-ը, շին ալիւով անձրև տեղալու շրջերը չպակասեցին: Անձրևն միայն այն օգուտը տուեց, որ մի օրով Թիֆլիսի բնակիչները աղքատեց են փոշուց և անձրևը մարդեց քաղաքը, որ կեդրի մէջ լաւրուած էր: Տարին տանեկուամիս արեգակի լոյս չտեսնող տեղում Ռեօմ: Չեղմաչափն առաւօտը արդէն հասնում է 25°-ի, իսկ ճաշից յետոյ մինչև 30-ի: Դնչկրիկի արեգակի տակը. — կատարեալ հնոց:

Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդն իւր նիստերից մէկում որոշեց վերջնականապէս հաստատել մի կատարելագործուած սպանդանոց կառուցանելու խնդիրը, և որա համար 500,000 բուր. փութառութեան գիմի: Քող. խորհուրդը լիազօրութիւն էր տուել Թիֆլիսի քաղաքագլխին միջնորդել կառավարութեանը թոյլատրելու յիշեալ փութառութիւնը: Այժմ Թիֆլիսի քաղաքագլխի պաշտօնակատարը միջնորդել է Թիֆլիսի նահանգապետին այդ առթիւ բարձրագոյն թոյլատրութեան դիմելու:

Լուսաւորութեան մինիստրութեան մէջ հերթական խնդիր է համարում Վաղդիկավազում Ռիգայի պոլիտեխնիկական ինստիտուտի պէս, մի բարձրագոյն ուսումնարան հիմնելու հարցը: Այս հաստատութիւնը պահպանելու հոգսը ուրախութեամբ յանձն են առել Թերեքի շրջանի մի շարք քաղաքներ:

Անգրեյի կառավարող վարչութեան ծառայողները մտադիր են ճանապարհների հաղորդակցութեան միջոցով իրենց խորհրդի միջոցով, որ երկաթուղային 4 դասեան պետգիմնադիտն բացուի կանաչ համար, այն ծրագրով, ինչ ծրագրով որ դիվանակում են Մարա Գայրուհու անուն հիմնուած պրոգիմնադիտները:

Մայրաքաղաքի թերթերի տեսչով, Գետերուրդ են ժամանել Թիֆլիսի հայրապետի մասերից 2 հոգատները, որոնք եկել են թոյլատրութիւն ստանալու:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԱՇԽԱՏԱՆԻ ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

(Մի գլուխ Գ. Մանտիգացայի «Բախտաւորութիւն և աշխատանք» գրքից):

Աշխատանքն է բոլոր առարկաների հայրը: Աշխատող մարդու վերաբերմանը Մեր անձնական պատասխանատվութեան դիտարկութեան պատճառած մեծ հաճաքը: Յունաստանը և Ալեքսանդր Մակեդոնացին: Աշխատանքը ծնում է գոյությունը ու հեռանկարները: Նրա ազդեցութիւնը ընտանեկան կապակցութեան և ուրախութեան վրայ: Գործող մարդու շատ անապաշտալ: Մարդկային ընտանիքը: Աշխատող մարդը սիրում է իւր հայրենիքը և նրա քաղաքը: Նրանք ամենալաւն է հաւ արժանի առաջնութեան պատիւ, ու ամենից շատ է աշխատում:

Աշխատանքը բոցի կենսական անհրաժեշտ միջոցները ծնող բերելուց, տալիս է մարմնին առողջութիւն, իսկ հոգուն բարոյական անորոշութիւն: Ռաւեցա:

Աշխատանքն է միայն բոլոր հարստութիւնների աղբիւրը, այլ և նա հիմք է լու գաղափարների և լաւ տրամադրութեան, Գլխաւոր:

Աշխատանքն ինքն իւր մէջ, բացի սովորական յարմարութիւններից, պարունակում է ծածկուած բարոյականացնող ոյժ: Քեյլա:

Աշխատանքն է բարբերի հսկողը: Փաւտ:

Աշխատանքից ու տնտեսութեանը են կախուած ազգերի բարբերը: Միւրք:

Մի հին առած ասում է, որ բոլոր յանցանքների մայրը ծուլութիւնն է: Բայց մի ուրիշ, դրանից ոչ պակաս արդարացի առած էլ ասում է, որ աշխատանքը բոլոր առաքելութիւնների մայրն է:

Զրկեցէ բանտերն ու արտոնադիւրը, նայեցէ, քննեցէ յանցագործութեան տխուր ստատիստիկան և կտեսնէ, որ համարեա բոլոր այդ յանցաւորները, կամ աւելի ճիշտ արտայայտած լեզուով ասելով, պատկանում են այնպիսի մարդկանց շրջին, որոնք երբէք չեն ունեցել ոչ որեւէ դրադուրք, արհեստ, և ոչ էլ որեւէ պաշտօն: Եթէ պատահում է երբեմն, որ իստազայում նրանցից ոմանք դառնում են ճշմարիտ ճանապարհը, այդ էլ լինում են այնպիսիները, որոնք բանտի աշխատանքում, վերջ տալով իրենց վնասակար հակումներին, սովորել են աշխատել:

Նայեցէ մեր հասարակութիւնը բարձր և միջին շրջաններին ու դասակարգներին, և եթէ դուք այդ տեղերում որեւէ յոսքը միայն սովորական յանցանքների մասին էրեք, այս կամ այն կերպ շեղուելով զոյնութեան ունեցող հասարակական կարգերից, թոյլ են տալիս իրենց ոչ ներքին ճանապարհով հասնել իրենց նպատակին, որով փառում են ընդհանրութեան, ստանալով նիւթական բաւականութիւնը: Եթե անգամ չի կարող լինել, որ հեղինակը չի ակնարկում այնպիսի մարդկանց, որոնք նոյն այդ հասարակութեան շահերը այնքան չեմ կերպով սերելով, շատ անգամ դուք են զաւրիս շրջից և բողբոջում, որով և հաւանում են:

Նայեցէ մեր հասարակութիւնը բարձր և միջին շրջաններին ու դասակարգներին, և եթէ դուք այդ տեղերում որեւէ յոսքը միայն սովորական յանցանքների մասին էրեք, այս կամ այն կերպ շեղուելով զոյնութեան ունեցող հասարակական կարգերից, թոյլ են տալիս իրենց ոչ ներքին ճանապարհով հասնել իրենց նպատակին, որով փառում են ընդհանրութեան, ստանալով նիւթական բաւականութիւնը: Եթե անգամ չի կարող լինել, որ հեղինակը չի ակնարկում այնպիսի մարդկանց, որոնք նոյն այդ հասարակութեան շահերը այնքան չեմ կերպով սերելով, շատ անգամ դուք են զաւրիս շրջից և բողբոջում, որով և հաւանում են:

Նայեցէ մեր հասարակութիւնը բարձր և միջին շրջաններին ու դասակարգներին, և եթէ դուք այդ տեղերում որեւէ յոսքը միայն սովորական յանցանքների մասին էրեք, այս կամ այն կերպ շեղուելով զոյնութեան ունեցող հասարակական կարգերից, թոյլ են տալիս իրենց ոչ ներքին ճանապարհով հասնել իրենց նպատակին, որով փառում են ընդհանրութեան, ստանալով նիւթական բաւականութիւնը: Եթե անգամ չի կարող լինել, որ հեղինակը չի ակնարկում այնպիսի մարդկանց, որոնք նոյն այդ հասարակութեան շահերը այնքան չեմ կերպով սերելով, շատ անգամ դուք են զաւրիս շրջից և բողբոջում, որով և հաւանում են:

ընտանիքի մէջ գտնուէ հոգեւոր և մտաւոր յատկութիւններով աչքի ընկնող տղաներ, հատուցեցած հոգեւոր, որ դրանցից նա կրկին ամենաաշխատասէրը ամենից աղիւր, որը տեսիլ քան միտքները ընդունակ է զգալ գեղեցիկ ու լաւ, սիրել բարին և կատարել առաքելի գործեր, եթէ պատահում է, որ կրթուած գաղափարների մէջ միմյան պատու, անտրուած է մէկին, այդ, հատկապէս, պէտք է լինի այնպիսի մի անհատ, որը իւր մանուկ հասակից ատել է ուսումը, աշխատանքը, որը անց է կացրել իւր տարիները և կրթութիւն է ստացել բնատրականութեամբ, զինեղութեամբ և չափազանց զգալական հասնելով մէջ կորցրել է իւր ոյժերը: Եթէ այդպիսի անհատը երեւցէ աղաւտուած վերադառնում է դէպի ընտանիական սրբութիւնը, դրա շարժառիթն ևս, ինչպէս և վերելում, պէտք է որոնել այն բանում, որ նա սկսել է յարգել աշխատանքը, որը բուժիչ միջոց է բոլոր ֆիզիկական թուլութիւնների, որը մարդու է օգը անգործութիւնից ծընունդ առած բարոյական բոլոր կեդրոնութիւններից:

Աշխատուող մարդը ոչ ինքնիշխան գոյութեամբ շարժուող անիւ է, ոչ էլ այս ու այն կողմը տարաբերեալ լծակի Ոչ, նա մի մարդ է, որ մտածում, ուղղում է իւր ոյժերը դէպի մի նպատակ, կէտ, կառավարում է իւր հոգուն և մարմինը շարժումները, որպէսզի կարողանայ հասնել մի որոշ նպատակի:

Աշխատանքի բոլոր ճիւղերի մէջ, սկսած ամենահասարակ մեքենայական աշխատանքից մինչև ամենաբարձր մարտար ստեղծագործութիւնը, աշխատող

մարդը քանի բնատրութիւն է ստանում, անքան էլ հեռանում է գաղափարական պահանջներից: Գեղանկին, գաղափարականութիւնը իւր որսը և ներառնով կերակրում, իսկ մարդը ապրում է իւր աշխատանքով: Այն ժամանակը և ուղարկութիւնը, որ նա գործադրում է իւր մտքի կամ միջոցների գործելու միջոցով, ապրում են պահում նրան յանցանքի մէջ ընկնելուց: Ով աշխատում է նա չի հարբիլ, առաջնութիւն, գոյութիւն չի անիլ, չի կողոպտիլ, չի տնիծիլ, չի նախաձիլ, չի բամբակիլ, ժամանակը ի շարք գործ չի դնիլ, գուրի չի լինիլ ընտանիքից և կանքի ամենալաւ ուրախութիւններից:

Այն բանտերը, որը դուրս է գալիս ձեռքերը դրած գրպանում, չիտելու ատմութիւն մէջ առած և պարապ մնալու մտքով, շատ հեշտ կրգտի գիտեան և իմաստըրիական անբարոյականացնող հիմնարկութիւնների կամ առհասարակ տեղերի դուրս, ճանապարհը իսկ այն բանտերը, որը թողնում է աշխատանքը օրուայ ստատիկ աշխատանքից յետոյ, ոչ մի կարելի չի զգալ այդպիսի տեղեր գնալու: Նա շատ պում է դէպի իւր սեպական կամ իւր հօր տունը, որքան կարելի է շուտով տեսնել իւր օրտակիցներին — իւր պառաւ մօրը, որդիներին և կնոջը, որպէսզի գրկէ նրանց և տաք համբուրներով յայտնէ իւր ուրախութիւնը:

Ով ճաշակել է հրճուալից այն զգացմունքը, որը տիրում է մարդուն որեւէ աշխատանք վերջացնելուց յետոյ, նա չի կարող հրաժարուիլ այդ հաճուքից, որ այնքան տարբերում է գիմու, թրկութիւնից և գարեջրի պատճառած բա-

ւականութիւնից: Այն ուրախութիւնը, որը ձեռք է բերում աշխատանքով, մի պարզ խորտապացող ուրախութիւն է, որը օր օրի վրայ տակի ու տակի է անում և շարունակ պահում է ամբողջ կեանքը գործունէութեան և աշխատանքի մէջ անցացնելու ցանկութիւնը: Իրենց տառաջանած ուրախութիւնը վերջանում է, երբ դատարարում է չէլը: Եթէ ուղում էր շարունակել այդ ուրախութիւնը՝ պէտք է ստանալ զինապոյտ, կերած խմածի յետ գալ ու խնայանացութիւն: Իսկ աշխատանքով ձեռք բերած ուրախութիւնը լցնում է մարդու սիրտը անվերջ բերկրանքով, հրճուանքով, այնպէս որ աշխատանքի իւրաքանչիւր հետեան օրը տակի ու տակի ուրախ է անցնում նախընթաց օրից: Աշխատողը շարունակ բարձրանում է, իսկ պարապ պարտադրով, շարունակ ստորանում:

Ով աշխատում է, նա ունի ուրիշ հասկացողութիւն իւր պատասխանատվութեան վերաբերմամբ, որովհետեւ նա սովորում է դիտել կենսական դիպուածները ոչ իբրեւ նախախնայանք, որպէսզի անհատը կարողանա իւր անհատական պարգի կամ պատիւ, ոչ իբրեւ բախտի, ճակատագրի օրոշում, այլ իբրեւ օրինաւոր հետեանք այն բանի, թէ նա սրբան է աշխատել: Նրա շատ կամ քիչ գործունէութիւնը, առողջութեան դանազան գոյութիւն ստանալը, ներքին բաւականութիւնը — այս բոլորը անփոփոխելի հետեանքներ են այն բանի, թէ նա շատ է աշխատել: Իւր անաշխատութիւնների համար նա ինքն իրան է մեղադրում և իրեն արժանի է համարում այն բարբերին, որ նա ստացել է իւր աշխատանքի փութաբէն: Մեղադրել մարդ-

Գ. Արեւիկան.

ցանկանալով, որ այս փառաւոր պարգևը տանէ զէպի նոր բաղմաթիւ յարթութիւնները։

— «Standard»-ի թղթակիցը հազարի դուր է, որ սուլթանը յունական խնդրի հետ միասին զբաղուած է այսպէս կոչուած կրօնական քաղաքականութեամբ։ Այդ կողմից նրա ամենաշնչանաւոր բայիբեքի մէկը պէտք է համարուի Բուխարայի, Ալժիրի, Եկիպտոսի Պարսկաստանի և ծայրագոյն Արեւելքի որ մասնագիտանալիս ուղղած է հրամանը, սրով նա կարգադրում է, որ ուղղափառներն ամեն ուրբաթ օր հաւաքուին մզկիթներում լսելու մողլանքի և իմամների քարոզչները։ Պերլը ներս շարունակ հրահանգներն են սուլթանում մասնագիտանալիս սինողից, որը ամեն քիչ ժողով է ունենում Ելքը։ Քէշշիում կրօնական, քաղաքականութիւնը զեկավարելու համար։

ԹԻԻՐԿԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍՎԱՍՏԱՆ

Յայտնի է, որ պարսիկները և շիադանդիկն պատկանող հնդկացիները սուլթանութիւն ունին իրենց մեռելների Բերբալայ տանելու և թաղելու այս սրբազան քաղաքում, որը գտնուում Բաղդադից զէպի հարաւ։ Թէ և մեռելների այդ տեղափոխութիւնը մատչելի է միայն ունեւոր մարդկանց համար, բայց և այնպէս քիչ դիակներ չեն տարուում Բերբալայ ամեն տարի։ Այնպատեղի համար ամբողջ քաղաքի մէջ են կազմուած. դիակները հատուկ համար, մեռելների վրայ զափրան են տանում և կարում են գորգերի մէջ։ Բայց սրբազան քաղաքը հասնելով, այն զափրանն ու գորգերը ծախում են վաճառականների վրայ է ժան գնով։ Հասնելով է, թէ այդ եղջորը որքան և կառողջապահական բան է։ Հնդկաստանի ժամանակաշրջանի նկատի ունենալով թիւրքիան, որի տիրապետութեան մէջ գտնուում Բերբալայ քաղաքը, անպայման արգելի էր, որ այս տարի ոչ մեռել չտանուի այնտեղ թաղելու։ Այն կարգադրութիւնը մեծ յուզում յարուստ պարսից սահմանագիտից գաւառներում։ Այս օրերս Գ. Պոլսում տեղի կուլթիւն է ստացուած, որ պարսիկներն անցել են սահմանը՝ տիրելու համար Բերբալայ և Մեշէղ Ալի քաղաքին, որ նոյնպէս ամեն տարի բաղմաթիւ մասնագիտանալիս են ուխտ գնում։ Իսկութեւնը մինիստրներն արտակարգ նիստի հուժարուցիւն և վճռելիք վերջնապէս ուղարկել Պարսից կառավարութեանը։ Եթէ երկու շարժումներն իրար դիմաց զօրքերը չեն չեն կոչուիլ, այն ժամանակ Թիւրքիան պատերազմ կը հրատարակի Պարսկաստանի դէմ։

Արտասահմանի մի քանի թերթեր կարծում են, որ ամենայն հաւանականութեամբ գործը յերսի պատերազմական կը վերջանայ, որովհետեւ Պարսկաստանի համար դժուար կը լինի նախանշ տալը. բայց այդ երկիւղը դժուար է հիմք ունենայ, որովհետեւ պատերազմը բացի վնասից ոչ մի օգուտ տալ երկու պետութիւններին էլ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երբ խառնելիք զոխանակութիւնը դպրոցական արձակուրդներին ժամանակ Գառնի յուժնէ։ «Revue des Revues»-է տալով, Դանիալում ամառը քաղաքացիների հիւղացիներին մէկն առիկ է ունենում երկաթե փոխանակութիւն։ Դիւղացիք արձակուրդների ժամանակ տալիս են իրեն երկխաններին քաղաքացիներին, իսկ վերջիններս իրենց երկխաններին ուղարկում են զիւրերը։ Սրանց հետագա զարգացումները պետութեան հաշուով են լինում. երկխանները հետագա զարգացում են միայնակ կը բերեն։

Типогр. А.О.Меликъ-Шахназаріанца, Головинскій просп. домъ Рейтера